

Phẩm 72: HẠNH BỒ-TÁT

Tu-bồ-đề bạch Phật:

–Bạch Đức Thế Tôn! Đức Thế Tôn nói hạnh Bồ-tát. Thế nào là hạnh Bồ-tát?

Phật dạy:

–Này Tu-bồ-đề! Hạnh Bồ-tát là vì Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác mà thực hành, đó gọi là hạnh Bồ-tát.

–Bạch Đức Thế Tôn! Thế nào là Đại Bồ-tát vì Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác mà thực hành, gọi đó là hạnh Bồ-tát?

–Này Tu-bồ-đề! Nếu Đại Bồ-tát thực hành không về sắc, thực hành không về thọ, tưởng, hành, thức, thực hành không về nhãn cho đến ý, thực hành không về sắc cho đến pháp, thực hành không về nhãn giới cho đến ý thức giới, thực hành Bồ thí ba-la-mật cho đến Bát-nhã ba-la-mật, thực hành nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, Đệ nhất nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, rốt ráo không, vô thủ không, tán không, các pháp không, tánh không, tự tướng không, vô pháp không, hữu pháp không, vô pháp hữu pháp không, thực hành Thiền thứ nhất cho đến Thiền thứ tư, thực hành Từ, Bi, Hỷ, Xả, thực hành hư không vô biên xứ cho đến phi tưởng phi phi tưởng xứ, thực hành bốn Niệm xứ, bốn Chánh cần, bốn Như ý túc, năm Căn, năm Lực, bảy Giác phần, tám phần Thánh đạo, thực hành Tam-muội Không, Tam-muội Vô tác, Tam-muội Vô tướng, hành tám Bội xả, hành chín Định thứ đệ, thực hành mười Lực của Phật, bốn Vô sở úy, bốn Vô ngại trí, thực hành mười tám pháp Bất cộng, thực hành đại Từ đại bi, thực hành tịnh cõi Phật, thực hành thành tựu chúng sinh, thực hành các thứ biện tài, thực hành văn tự, thực hành không văn tự, thực hành các môn Đà-la-ni, thực hành tánh hữu vi, thực hành tánh vô vi, tất cả hành đều như Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác duy nhất, chẳng thực hành có thứ khác nhau.

Này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật như vậy gọi là hạnh Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, đây là hạnh Bồ-tát.

–Bạch Đức Thế Tôn! Đức Thế Tôn nói Phật có nghĩa gì mà gọi là Phật?

–Này Tu-bồ-đề! Biết thật nghĩa của các pháp nên gọi là Phật. Được thật tướng của các pháp nên gọi là Phật. Thông đạt nghĩa thật nên gọi là Phật. Biết tất cả các pháp đúng như thật nên gọi là Phật.

–Bạch Đức Thế Tôn! Có nghĩa gì mà gọi là Bồ-đề?

–Này Tu-bồ-đề! Nghĩa Không là nghĩa Bồ-đề, nghĩa Như, nghĩa Pháp tánh, nghĩa Thật tế là nghĩa Bồ-đề.

Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Danh tướng, ngôn thuyết là nghĩa Bồ-đề.

Này Tu-bồ-đề! Thật nghĩa của Bồ-tát chẳng hoại được, chẳng phân biệt được, đó là nghĩa Bồ-đề.

Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Thật tướng của các pháp chẳng luống dối, chẳng dị diệt là nghĩa Bồ-đề. Vì thế nên gọi là Bồ-đề.

Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Bồ-đề là sở hữu của các Đức Phật nên gọi là Bồ-đề.

Lại nữa, này Tu-bồ-đề! Chánh biến tri của các Đức Phật nên gọi là Bồ-đề.

–Bạch Đức Thế Tôn! Nếu Đại Bồ-tát vì Bồ-đề mà thực hành sáu pháp Ba-la-mật cho đến thực hành Nhất thiết chủng trí, đối với các pháp, gọi là được, là mất, là thêm, là bớt, là sinh, là diệt, là nhớ, là sạch?

–Này Tu-bồ-đề! Nếu Đại Bồ-tát vì Bồ-đề mà thực hành sáu pháp Ba-la-mật cho

đến thực hành Nhất thiết chủng trí, đối với các pháp không được, không mất, không thêm, không bớt, không sinh, không diệt, không nhớ, không sạch.

Vì sao? Vì Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật, chẳng vì được, mất, thêm, bớt, sinh, diệt, nhớ, sạch mà phát khởi.

–Bạch Đức Thế Tôn! Nếu Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật chẳng vì được, mất, thêm, bớt, sinh, diệt, nhớ, sạch mà phát khởi, thì Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật làm sao giữ lấy được Bồ thí ba-la-mật cho đến Bát-nhã ba-la-mật, làm sao thực hành nội không đến vô pháp hữu pháp không, làm sao thực hành bốn Thiền, bốn Tâm vô lượng, bốn Định vô sắc, làm sao thực hành bốn Niệm xứ cho đến tám Thánh đạo, làm sao thực hành ba môn Giải thoát không, vô tướng, vô tác, làm sao thực hành mười Lực của Phật, bốn Vô sở úy, bốn Vô ngại trí, mười tám pháp Bất cộng, đại Từ, đại Bi, làm sao thực hành mười địa của Bồ-tát, làm sao hơn hàng Thanh văn, Bích-chi-phật, nhập vào địa vị Bồ-tát?

–Này Tu-bồ-đề! Lúc thực hành Bát-nhã ba-la-mật, Đại Bồ-tát vì chẳng dùng hai pháp mà thực hành sáu pháp Ba-la-mật cho đến vì chẳng dùng hai pháp mà thực hành Nhất thiết chủng trí.

–Bạch Đức Thế Tôn! Nếu Đại Bồ-tát chẳng dùng hai pháp mà thực hành sáu pháp Ba-la-mật, cho đến chẳng dùng hai pháp mà thực hành Nhất thiết chủng trí, thì Bồ-tát từ lúc mới phát tâm đến tâm rốt ráo sau cùng làm sao thêm lớn căn lành?

–Này Tu-bồ-đề! Nếu dùng hai pháp mà thực hành thì căn lành chẳng thêm lớn được.

Vì sao? Vì tất cả phàm phu đều nương vào hai pháp mà chẳng thêm lớn được căn lành. Đại Bồ-tát chẳng dùng hai pháp mà thực hành nên từ sơ tâm đến hậu tâm, căn lành được thêm lớn. Vì thế nên tất cả thế gian, trời, người, A-tu-la đều không thể phục, không thể hoại được căn lành của Đại Bồ-tát làm cho rơi vào hàng Thanh văn, Bích-chi-phật và các pháp ác bất thiện đều không thể chế ngự Đại Bồ-tát khiến chẳng thể thực hành sáu pháp Ba-la-mật để thêm lớn căn lành.

Này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát phải như vậy mà thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

–Bạch Đức Thế Tôn! Có phải Đại Bồ-tát vì căn lành mà thực hành Bát-nhã ba-la-mật?

–Này Tu-bồ-đề! Không phải vì căn lành, cũng chẳng phải vì căn lành, và cũng chẳng phải vì chẳng phải căn lành mà Đại Bồ-tát thực hành Bát-nhã ba-la-mật.

Vì sao? Này Tu-bồ-đề! Vì theo pháp Đại Bồ-tát, chưa cúng dường các Đức Phật, chưa đầy đủ căn lành, chưa được chân Thiện tri thức, thì chẳng thể được Nhất thiết chủng trí.

–Bạch Đức Thế Tôn! Thế nào là Đại Bồ-tát cúng dường các Đức Phật, đầy đủ căn lành, được chân Thiện tri thức, được Nhất thiết chủng trí?

–Này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát từ lúc mới phát tâm cúng dường các Đức Phật, mười hai bộ kinh của các Đức Phật giảng nói: Tu-đa-la cho đến luận nghị, Đại Bồ-tát đó nghe, thọ trì, tụng thuộc, suy gẫm, thấu rõ. Vì thấu rõ nên được Đà-la-ni. Vì được Đà-la-ni nên phát sinh trí vô ngại. Vì phát sinh trí vô ngại nên sinh về đâu, cho đến khi được Nhất thiết trí chẳng bao giờ quên mất. Đại Bồ-tát cũng ở chỗ các Đức Phật gieo trồng căn lành. Do thiện căn đó hộ trì mà chẳng bao giờ bị đọa vào đường ác, các nạn. Nhờ thiện căn đó mà được thân tâm thanh tịnh. Vì được thân tâm thanh tịnh nên thanh tịnh cõi Phật, thành tựu chúng sinh. Nhờ thiện căn đó che chở nên thường chẳng xa lìa Thiện

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẶNG KINH

tri thức, đó là các Đức Phật, các Đại Bồ-tát và các Thanh văn hay khen ngợi Phật, Pháp, Tăng.

Như vậy, này Tu-bồ-đề! Đại Bồ-tát phải cúng dường các Đức Phật, vun trồng căn lành, gần gũi chân Thiện tri thức.

M